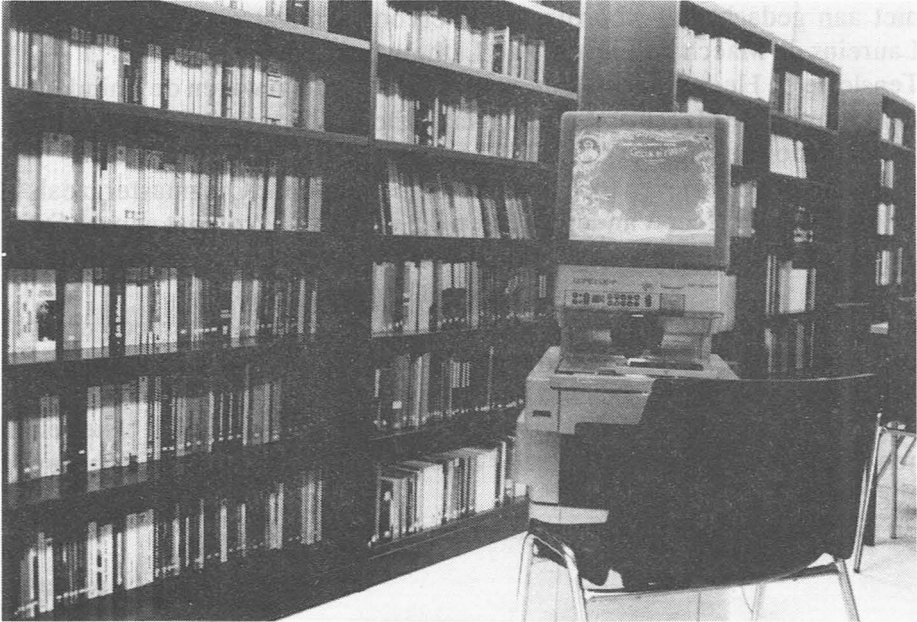

LIBERAAL ARCHIEF

In onze vorige nummers hebben onze lezers kennis kunnen maken met het A.M.S.A.B. (Archief en Museum van de Socialistische Arbeidersbeweging) en het KADOC (Katholiek Documentatie en Onderzoekscentrum) en kunnen vaststellen welke rijke documentatiebronnen deze instellingen kunnen betekenen voor de heemkundigen.

Daar houdt het gelukkig niet mee op, want er bestaat ook nog zo iets als het “Liberaal Archief”. Ook dààr ligt zeer interessant documentatiemateriaal te wachten op geïnteresseerde heem- en geschiedkundigen. Het Liberaal Archief was zo vriendelijk ons de volgende inlichtingen te verstrekken :

“Het Liberaal Archief is een wetenschappelijke instelling, met als doelstelling het opsporen, inventariseren en ontsluiten van historisch en actueel materiaal over de liberale beweging in al zijn uitingsvormen. Het Liberaal Archief werd een paar jaar geleden opgericht omdat het niet bestaan van een soort centraal archief, een “geheugen”, van de liberale beweging als een echt tekort werd gevoeld. Op dit ogenblik is het opsporen van bewaard gebleven archiefmateriaal één van onze belangrijkste prioriteiten. Het spreekt vanzelf dat onze belangstelling veel ruimer is dan alleen maar

de liberale partij. Elk document, elk voorwerp dat refereert naar een of andere vorm van liberaal leven of liberaal geïnspireerde werking is belangrijk voor het Liberaal Archief. Naast documenten, verslagboeken en andere drukwerken houdt het Liberaal Archief ook foto's, films, vlaggen, affiches, verkiezingsmateriaal enz. bij.

Het spreekt vanzelf dat elke aanwijzing en elke tip m.b.t. vindplaatsen van archieven van harte welkom zijn op het Liberaal Archief.

Het materiaal dat het Liberaal Archief opspoorde en bewaart, is dus zeer verscheiden. Concreet kan men er onder meer volgende zaken consulteren :

- een rijke bibliotheek over het liberalisme in al zijn facetten en uitingsvormen, zowel historisch als actueel, en over de Belgische politieke geschiedenis;
- een belangrijk fonds dag-, week- en maandbladen en tijdschriften; zo kan er o.m. de volledige verzameling van Het Volksbelang, La Flandre Libérale en De Vlaamse Gids geconsulteerd worden, evenals belangrijke delen van Het Laatste Nieuws en De Nieuwe Gazet om enkele titels te vermelden;
- het Liberaal Archief beschikt uiteraard over een uitgebreid documentatie- en archiefbestand m.b.t. de liberale partij, zowel nationaal als plaatselijk.
- als specifiek Gentse archieven die op het Liberaal Archief bewaard worden, kunnen vermeld worden het volledige archief van het Van Crombrughe's Genootschap (vanaf de stichting in 1857) en belangrijke delen van de archieven van de Laurent-kring "Geluk in 't werk";

- tenslotte en niet onbelangrijk beschikt het Liberaal Archief over het volledige archief van het Willemsfonds Algemeen Bestuur, vanaf de oprichting in 1851. Dit archief bevat zowel de verslagboeken van de vergaderingen als de in- en uitgaande briefwisseling. Deze briefwisseling is tot 1901 volledig geïventariseerd en thematisch ontsloten. Een volledige opsomming geven van wat op het Liberaal Archief bewaard wordt, zou ons veel te ver leiden.

Daarnaast is het Liberaal Archief begonnen met het publiceren van wetenschappelijke studies. Zijn reeds verschenen :

- M. Bots, Het Dagboek van Ch. Buls
- D. Verkinderen, Het Van Crombrugge's Genootschap van 1857 tot 1875. Deze publicaties zijn te verkrijgen door storting van 545 fr. op rekening 551-2843700-20 van het Liberaal Archief, Gent.

Volgende publicaties zijn in voorbereiding :

R. Van Eenoo e.a., Julius Hoste sr.
E. Coppens, Paul Fredericq.
I. De Schuyter, Beknopte bibliografie van het Belgisch liberalisme.
M. Tondeleir en G. Coppens, Klapper op de briefwisseling van het Willemfonds Algemeen Bestuur 1851-1901.

Praktische gegevens

Het adres van het Liberaal Archief is Kramersplein 23 te 9000 Gent - telefoon 091 21 75 05. Het Kramersplein ligt naast het Sint-Pietersplein aan de Overpoortstraat.

Het Liberaal Archief is vrij toegankelijk elke werkdag van 9u tot 12u en van 13u30 tot 17u. Het is gesloten op zaterdag, zon- en feestdagen en de tweede helft van juli.

VRAAG EN ANTWOORD

Op de vraag van de Heer **Eric Vergeylen** (Gh. T. 1988 - Nr. 6 - p. 359) ontvingen wij de volgende reactie van de Heer **Rudy Van Elslande** :

De vraag van Eric Vergeylen kwam ons zeer vreemd over, daar er bij ons weten geen plan van Gent uit 1649 door Johan Blaeu bestaat. Volgens de gegevens waarover we beschikken werd er zelfs in dat jaar geen enkele kaart van Gent uitgegeven. Uiteraard zijn er wel de kaarten van Gent van Blaeu, die de Flandria Illustrata van Sanderus (1641, dl. I, blz. 153-167) opsmukken. Op sommige van deze kaarten werd de auteursnaam overplakt met de naam van Henricus Hondius.

Vrij gemakkelijk is de kaart van 1641 van Hondius te raadplegen, daar deze door de "Commission des Monuments de Gand" in 1904 heruitgegeven werd met een tekst van Van der Haeghen en een gravure van Heins.

In 1838 had Goetghebuer een facsimile gemaakt naar de Gentse kaart van Sanderus en Hondius uit 1641, die berust in de Bibliothèqu Nationale de Paris en in 1902 werd een gelijkaardig exemplaar gekopieerd te Leiden. Deze kopieën berusten thans in de bibliotheek van de Gentse universiteit. Deze kaarten worden voorafgegaan door Hondius' plan van 1637 waarnaar een verkleinde kopie gemaakt werd omstreeks 1900. Voor verdere bibliografieën verwijzen we graag naar ons artikel over "De geschiedenis van de Vyt-Borluutfundatie en het Lam Gods", dat chronologisch opgesteld is (we hopen dat meer mensen gebruik zullen maken van de bibliografische gegevens in deze verhandeling) en naar G. Milis-Proost, Inventaris der kaarten en globes, Rijksuniversiteit te Gent, Centrale bibliotheek, Gent 1967; als-

ook naar de meer bescheiden afdeling van cartografie in het Documentatiecentrum te St.-Amandsberg.

Van de Heer **David Maes** ontvingen wij de volgende vraag :

Onlangs werd me een foto voorgelegd ter identificatie. Deze foto stelt een tweedekker voor die met enige zekerheid te Gent werd genomen, ofwel op het St.-Denijsplein, ofwel op het Farmanplein. Gezien op de achtergrond een goederentrein voorkomt meen ik dat we eerder in de richting van het Farmanplein moeten zoeken. Op de foto zelf komen er geen vermeldingen voor zodat identificatie wel een probleem is. Kan er iemand van de lezers of lezeressen van de Gh. T. helpen dit mysterie op te lossen? De voornaamste vraag hierbij is, wie de piloot is die het vliegtuig bestuurt. Mogelijks kan het hier gaan om één van de zeldzame foto's die werden genomen van Farman of Kinet bij hun bezoek aan Gent. Noch het artikel in Gh. T. 1976 nr. 6 (Het eerste dodelijk vliegtuigongeluk in ons land) noch dat in Gh. T. 1985 nr. 3 (Het Sint-Denijsplein en het Farmanplein), konden hierover uitsluitsel brengen.

De volgende vraag komt van de Heer **Lode Hoste** :

Tijdens de 19de, begin twintigste eeuw bestonden te Gent talrijke genootschappen en maatschappijen, in vele gevallen volkse. Het gaat onder meer over fanfares, harmonieën, koormaatschappijen, gymnastiek- en/of sportverenigingen en de talloze ontspanningsmaatschappijen in (stam)café's (bv. "De Bolivar", "Het Kluitje-bij" e.d.).

We kregen graag inlichtingen over de benaming en zo mogelijk het vergaderlokaal en de stichtingsdatum (eventueel bij benadering).

Dank bij voorbaat! Mededelingen aan volgend adres : Lode Hoste, Schaverdijnstraat 28, 9000 Gent.

LEZERS SCHRIJVEN ONS

Auteurs die in hun artikel Latijnse teksten citeren zullen voortaan dubbel goed moeten uitkijken, want het is gebleken dat er onder onze lezers specialisten zitten die geen enkel foutje, hoe klein ook, laten voorbijgaan. In het artikel over Jean Robert Graham in "Gh. Tyd." - 1988 - Nr. 6 - p. 299 werd een tekst afgedrukt uit het doopregister, met daaronder de vertaling.

De Heer **David Maes** die nog niets schijnt vergeten te zijn van het Latijn dat hij op school geleerd heeft, heeft ons een gecorrigeerde tekst toegestuurd. Toch wel bijzonder merkwaardig is het feit dat enkele dagen voordien een bezoeker van het Documentatiecentrum wiens naam wij niet hebben kunnen achterhalen (het is *niet* de Heer Maes) eveneens een gecorrigeerde tekst afgegeven had die *volledig identiek* is met deze van de Heer Maes. Ziehier zoals het had moeten zijn :

"Baptisatus est Joannes Robertus filius legitimus Roberti Graham et Joannae Margaritae Josephae Mormal.

Susceptores Ludovicus De Swart loco Joannis Housboun et Maria Cornelia De Swart loco Mariae Catharinae Mormal."

Vertaald : "Is gedoopt Jan Robert wettigen zoon van Robert Graham en Johanna Margriet Josepha Mormal. Doopheffers : Lodewijk De Swart in de plaats van Johannes Housboun en Maria Cornelia De Swart in de plaats van Maria Katrien Mormal."

De Heer Maes voegt er nog aan toe : "loco met genitief wil zeggen "in de plaats van", tzt. de werkelijke doopheffers konden niet ter plaatse zijn voor het doopsel en werden vervangen door hun burens van ter plaatse."

VERSCHENEN

Onlangs verscheen er een boek dat vele van onze lezers sterk zal interesseren. Welke heemkundige heeft nooit in vertwijfeling zitten staren op een van die oude documenten die uitsluitend schenen te bestaan uit hiërogliefen?

Nochtans, wanneer een goede gids u vertrouwd maakt met enkele basisprincipes valt een groot deel van het mysterie weg en blijkt de ontcijfering niet zo onoverkomelijk te zijn als men aanvankelijk had gedacht. Voor deze die te vergeefs worstelen met deze oude geschriften kan er redding komen van de "Cursus Oud Schrift" die verschenen is onder de titel "Kennismaken met Oud Schrift".

De auteur, de Heer A. De Baets, is al jaren lang lesgever in oud schrift. Het is een 237 bladzijden dik boek geworden van DIN A 4-formaat. Op een systematische wijze worden wij ingeleid in oude geschriften, gaande van de 14e tot de 18e eeuw. Bij iedere eeuw wordt een lijst gegeven van de toen in voege zijnde lettertekens. In dit alfabet kunnen wij vaststellen dat van éénzelfde letter soms meer dan 10 verschillende schrijfwijzen bestonden. Tekens worden er oude schriften afgedrukt met daarnaast de omzetting in ons huidig schrift, zodat wij letter per letter de tekst kunnen analyseren. Er worden ook voor iedere eeuw lijsten aan toegevoegd met de toenmalig in gebruik zijnde uitdrukkingen. Dit is bijzonder interessant, want zelfs indien wij de tekst zouden kunnen ontcijferen, dan nog zouden wij er de zin niet van begrijpen zonder de verstrekte uitleg.

Degene die deze cursus aandachtig doorneemt zal tot zijn verbazing vaststellen dat het in feite allemaal zo moeilijk niet is en zal hopelijk zijn complexen t.o.v. oude documenten verliezen.

Uitgegeven door de Heemkundige Kring "De Gonde" van Melle.

De prijs is 480 fr. te storten of over te schrijven op Rekening Nr. 448-3586321-38 van Heemkundige Kring "De Gonde" - Melle.

Men kan zich het boek ook aanschaffen in het Gemeentelijk Museum van Melle op de Brusselse steenweg 395 te 9230 Melle. Aangezien er dan geen verzendingskosten zijn betaalt u dan slechts 450 fr.

Warm aanbevolen!

H.C.